

Vaste Tweede Kamercommissie VWS
t.a.v. mevrouw Post
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Ons kenmerk
BR138589

Uw kenmerk

Betreft
AO Gehandicaptenbeleid
d.d. 13 juni 2019

Datum
5 juni 2019

Geachte commissieleden,

Op 13 juni 2019 wordt het algemeen overleg Gehandicaptenbeleid tussen u en de minister gehouden. Wij zijn bang dat de mensen met een beperking onvoldoende in beeld zijn of buiten beeld raken. Dit moet worden voorkomen. Het gehandicaptenbeleid moet niet alleen gericht zijn op thuis, maar ook op werk en vrije tijd, onderwijs, mobiliteit en wonen. Wij vinden dat een aantal knelpunten onderbelicht zijn gebleven en daardoor onvoldoende zijn geregeld. In deze brief gaan wij in op knelpunten én vragen wij u een aantal verbeterpunten onder de aandacht van de minister te brengen. Daarnaast hebben we samen met onder andere Ieder(in) en MIND nog andere brief gestuurd die meer ingaat op de algemene punten.

Onafhankelijke gespecialiseerde cliëntondersteuning

Mensen die zaken moeten regelen op het gebied van zorg, wonen, werk, inkomen en/of onderwijs zien vaak door de bomen het bos niet meer. Daarom kunnen zij gebruik maken van onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO). In de praktijk is dit helaas nog niet overal goed geregeld. Zo zien we vaak dat de deskundigheid en integraliteit ontbreekt, zien we lange wachtlijsten ontstaan en is het de vraag of deze cliëntondersteuning ook altijd werkelijk onafhankelijk is. Cliëntondersteuning blijkt vaak toch nog gestuurd door de verstrekker. Daarnaast komt het voor dat degene die de cliëntondersteuning biedt ook over de toegang gaat. Bovendien mist vaak de informatieverschaffing over leveringsvormen waaronder het pgb. Wij zien dat niet altijd de juiste adviezen gegeven worden, gespecialiseerde cliëntondersteuning kan bijdragen om verkeerde adviezen te verminderen.

De minister heeft deze kabinetsperiode een bedrag van € 55 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de versterking van de functie onafhankelijke cliëntondersteuning. Inmiddels zijn een aantal pilots gestart met specifieke (cliënt)groepen in de Wlz en Wmo. Het pgb krijgt in deze pilots nog altijd onvoldoende aandacht. Per Saldo vindt dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen algemeen, verdiepende en gespecialiseerde vragen. Daar waar verdiepende of gespecialiseerde kennis noodzakelijk is over het pgb zou bijvoorbeeld doorverwezen moeten kunnen worden naar Per Saldo. Dit om te voorkomen dat mensen van het kastje naar de muur worden gestuurd maar ook om te zorgen dat zij zorgvuldig en volledig worden voorgelicht om zo een bewuste en passende keuze te kunnen maken die past bij de eigen situatie. Daarnaast zijn wij in staat om foute adviezen, keuzes of beslissingen met betrekking tot pgb te voorkomen, hierdoor komen budgethouders niet in

een later stadium alsnog in de problemen. Dit is iets wat nu vaak gebeurt en uiteindelijk via Per Saldo, samen met de budgethouder wordt opgelost. Het pgb vergt veel specialistische kennis van de cliëntondersteuner, onder andere Per Saldo heeft deze kennis reeds in huis. Naast de algemene ondersteuning moet ook deze verdiepende/gespecialiseerde kennis voor iedereen kosteloos toegankelijk zijn.

Wij vragen u om er bij de minister op aan te dringen dat hij ervoor zorgt dat de informatieverschaffing over leveringsvormen, waaronder het pgb, wordt meegenomen in alle pilots gespecialiseerde cliëntondersteuning. De verdiepende/gespecialiseerde kennis van Per Saldo kan ondersteunen bij een bewuste keuze voor een pgb.

Toekomstbestendigheid wooninitiatieven

Wij zijn blij dat de minister de problemen die spelen rondom de opvolging van ouders bij het runnen van een wooninitiatief heeft gesignaleerd. De vraag blijft hoe de continuïteit van zorg kan worden ingevuld als ouders er niet meer zijn of geen zorg meer kunnen geven aan hun kind. Per Saldo heeft een interne werkgroep opgericht 'Wat als wij er niet meer zijn', die met dit vraagstuk bezig is. De werkgroep wil een aanpak verder ontwikkelen en uittesten onder ouders. Het ministerie van VWS zou hier in kunnen ondersteunen. Wij zijn hierover ook met VWS in gesprek om een pilot te starten, maar hebben nog geen duidelijkheid.

Wij vragen u om de minister te vragen welke acties hij gaat ondernemen rondom de knelpunten uit het SCP rapport m.b.t. de opvolging van ouders. Daarnaast vragen we u om bij de minister na te gaan of hij nog verder wil gaan met de pilot 'Wat als wij er niet meer zijn'.

Apart beleid voor wooninitiatieven

Kleinschalige wooninitiatieven moeten voldoen aan kwaliteitsregels die zijn geschreven voor grote instellingen. Zoals het kwaliteitskader verpleeghuiszorg en de Wkkgz. Dat geheel aan regels botst met het principe van kleinschaligheid en het zo regelarm mogelijk inzetten van zorg. Wij pleiten voor apart wooninitiatieven beleid dat recht doet aan de praktijk van de ouderinitiatieven. Daarnaast is ook in het SCP-rapport 'Net als Thuis' de aanbeveling gedaan om apart wooninitiatieven beleid te maken waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende vormen van wooninitiatieven. Wooninitiatieven zouden toegerust moeten worden om zo goed mogelijk aan de regels te kunnen voldoen. Per Saldo kan deze ondersteuning bieden.

Zolang er geen apart wooninitiatieven beleid is heeft Per Saldo samen met IGJ ouderinitiatieven over de kwaliteitscriteria voorgelicht. We zien dat de toepassing van de regels een grote mate van extra inzet vraagt van bestuur en betrokken ouders. Veelal is er geen kwaliteitsfunctionaris die de kwaliteitsvoorschriften implementeert in de organisatie.

Wij vragen u om aan de minister te vragen om apart wooninitiatieven beleid en aparte kwaliteitskaders te maken waarbij rekening wordt gehouden met verschillende vormen van wooninitiatieven.

Kwaliteitskader verpleeghuiszorg

Zoals in ons vorige punt reeds aangegeven zijn de kwaliteitsregels vaak ook van toepassing op kleinschalige wooninitiatieven terwijl het niet passend is. Een duidelijk voorbeeld waarbij dit speelt is het kwaliteitskader verpleeghuiszorg welke van toepassing is op pgb-gefinancierde wooninitiatieven die Wlz-zorg leveren aan mensen met een VV-indicatie. Een voorbeeld waar het mis ging is de vragenlijst die Zorginstituut Nederland (hierna: ZINL) in het voorjaar van 2018 heeft uitgestuurd om kwaliteitsgegevens te verzamelen. Een hoop vragen waren niet van toepassing, maar moesten wel ingevuld

worden. Daarnaast moest er een bedrag worden betaald om de gegevens (verplicht) aan te leveren. Wij zijn hier toen over in gesprek gegaan met o.a. ZiNL en VWS om te voorkomen dat dit in 2019 weer mis zou gaan.

Ondanks alle inspanningen en toezeggingen lijkt ook dit jaar weer een vragenlijst verstuurd te worden dit niet passend is voor kleinschalige wooninitiatieven en moeten de wooninitiatieven weer betalen voor het aanleveren van de verplichte gegevens. Dit vinden wij niet acceptabel.

Wij vragen u dan ook om er bij de minister op aan te dringen dat pgb-wooninitiatieven niet hoeven te betalen voor het aanleveren van de kwaliteitsgegevens en dat zij daarnaast enkel een vragenlijst ontvangen die wel op hun van toepassing is.

Maatwerkindicatie

Wij pleiten al een aantal jaren voor maatwerkindicaties, waarbij de geïndiceerde uren de hoogte van het zorgbudget bepalen, gebaseerd op een reëel tarief. Wij vinden het jammer dat, ondanks toezeggingen van de vorige staatssecretaris, het traject voor een maatwerkindicatie (voorlopig) geen doorgang vindt. De stappen die gezet gaan worden zijn grote verbeteringen maar lossen de knelpunten niet volledig op.

Maatwerk hoort wat ons betreft altijd het uitgangspunt te zijn. Juist de mensen met een zorgvraag die niet passen in de nu gebruikelijke zorgprofielen, worden met de maatwerkindicatie geholpen. De mensen hebben, indien de indicatie niet voldoende is, nu geen andere keuze dan een beroep te doen op de regelingen om meer zorg te financieren (meerzorg, EKT, PAB) bij het zorgkantoor. Dit is een extra hobbel om aan de benodigde zorg te komen. Daarbij komt dat de indicaties voor de aanvullende budgetten niet onafhankelijk gesteld worden. Je bent hiervoor afhankelijk van je eigen zorgkantoor. Hierdoor ligt de vaststelling van de hulpvraag en de toekenning van het pgb in één hand. Gevolg is dat het mogelijk is dat het zorgkantoor zich laat leiden door schaarste in plaats van onafhankelijk de hulpvraag vaststellen (zoals het CIZ dat wel doet). Ook is het voor ons onduidelijk of de deskundigheid om deze ingewikkelde hulpvragen vast te stellen bij elk zorgkantoor aanwezig is.

We zijn dan ook blij met de wijzigingen zoals de uitbreiding van de EKT-regeling zodat deze beter aansluit op de meerzorg-regeling en hiermee gestreefd wordt om mensen niet meer buiten de boot te laten vallen. Als er dan toch nog een groep buiten de boot blijkt te vallen is het nodig dat het zorgkantoor een discretionaire bevoegdheid heeft om voor deze mogelijke gevallen ook maatwerk te kunnen bieden.

Wij vragen u te benadrukken dat een indicatie meer zou moeten aansluiten op de behoefte van de individuele cliënt. Zorg voor maatwerk, waarbij ook aanvullende zorg onafhankelijk wordt vastgesteld.

Tot slot

Heeft u naar aanleiding van deze brief nog nadere vragen dan kunt u contact opnemen met Aline Molenaar of Jacqueline Gomes van Per Saldo.

Met vriendelijke groet,

Aline Molenaar
directeur Per Saldo

Illya Soffer
directeur Ieder(in)